



Periodiek v/d Verenigde Protestantse Kerk in Leuven
V.U.: Ernst Veen, L. Beosierlaan 89, 3010 Leuven
P 708844 – Afgiftekantoor: Leuven Mail

Inhoud

- 2 Wie in de schaduw Gods mag wonen
- 3 Kerkdiensten
- 9 Gemeentenieuws
- 14 Protestantse wandeling te Brussel
- 20 Een naam die nooit meer wordt uitgewist
- 22 Scheurmakers
- 25 Routebeschrijving
- 26 Colofon.

Wie in de schaduw Gods mag wonen

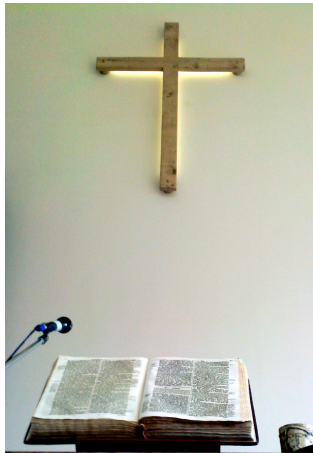
*Wie in de schaduw Gods mag wonen
hoeft niet te vrezen voor de dood.
Zoek je bij Hem om onderkomen –
dan wordt zijn vrede jou tot brood.
God legt zijn vleugels van genade
beschermend om je heen als vriend
en Hij bevrijdt je van het kwade,
opdat je eens geluk zult zien.*

*Engelen zendt Hij alle dagen
om jou tot vaste gids te zijn.
Zij zullen je op handen dragen
door een woestijn van hoop en pijn.
Geen bange nacht zal je doen beven,
geen ziekte waar een mens van breekt.
Lengte van leven zal God geven,
rust aan de oever van een beek.*

*Geen duister zal je overvallen,
er is een licht dat eeuwig brandt.
Duizenden doden kunnen vallen, –
jij blijft geschreven in Gods hand.
God is een schild voor zijn getrouwen
die leven van geloof alleen.
Hij zal een nieuwe hemel bouwen
van liefde om hun tranen heen.*

*(Jan Duin, bij Psalm 91,
lied 91a uit het Nieuwe Liedboek)*

KERKDIENSTEN



April 2018

01 Pasen, wit. Avondmaal.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Philipp Bratfisch.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Jes.25: 6-9; Kol.3:1-4; Joh.20:1-18.

Collecte: Diaconaat.

Kindernevendienst: Pavel (12-min.).

08 2^e Paaszondag, wit.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Marjan Blok.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: Jes.26: 1-13; 1Joh.5: 1-6; Joh.20: 24-31.

Collecte: Algemene Kerkvergadering (AKV).

Kindernevendienst: geen (wegens vakantie).

15 3^e Paaszondag, wit.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Henk Corporaal.

Teksten: Micha 4:1-5; 1Joh.1:1-7; Joh.21:15-24

Collecte: Ruanda (zusterkerk VPKB).

Kindernevendienst: Ida (12-min.)

22 4^e Paaszondag, wit.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Adri Leemput.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: Ezech.34:1-10; 1Joh.3:1-8; Joh.10:11-16.

Collecte: Kirinda (partnerschap).

Kindernevendienst: Jan (12-min.); Ida (12-plus).

29 5^e Paaszondag, wit.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Philipp Bratfisch.

Organist: Joop van der Horst.

Teksten: Deut.4:32-40; 1Jh.3:18-24; Joh.15:1-8.

Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).

Kindernevendienst: Jelske (12-min.).

Mei

06 6^e Paaszondag, wit.

Avondmaal.

Voorganger: Frank Marivoet.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Edy Kühn.

Teksten: Jes.45:15-19; 1Joh.4:7-21; Joh.15:9-17.

Collecte: Protestantse Solidariteit (NGO)

Kindernevendienst: Michiel (12-min.); Ida (12-plus).

13 7^e Paaszondag, wit.
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Adri Leemput.
Organist: Henk Corporaal.
Teksten: Ex.19: 1-11; 1Joh.5:9-15; Joh.17: 14-26.
Collecte: Ruanda (zusterkerk VPKB)
Kindernevendienst: Pavel (12-min.).

20 PINKSTEREN, rood Avondmaal
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Chris Klein.
Teksten: Gen.11:1-9; Hand.2:1-24; Joh.14:8-17.
Collecte: Univ. Fac.Prot. Godgeleerdheid Brussel.
Kindernevendienst: Jelske (12-min.); Ida (12-plus).

27 Zondag Trinitatis, rood
Voorganger: Gerrit van de Kamp.
Ouderling: Philipp Bratfisch.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Ex.3:1-6; Rom.8:12-17; Joh.3: 1-16.
Collecte: Diaconaat.
Kindernevendienst: Jan (12-min.).

Juni 2018

3 2^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal
Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Adri Leemput.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: Deut.26:5-11; 2Kor.4:5-12; Mc.2: 23-3:6.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).
Kindernevendienst: Michiel (12-min.).

- 10 3^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marleen Jannis.
Organist: Henk Corporaal.
Teksten: Recht.6:1-17; 2Kor.4:13-18; Mc.3:20-35.
Collecte: Kirinda (partnerschap)
Kindernevendienst: Ida (12-min.).
- 17 4^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Chris Klein.
Teksten: Ez.17: 22-24; 2Kor.5:1-10; Marc.4:26-34.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie)
Kindernevendienst: Jan (12-min.).
- 24 5e zondag na Pinksteren, groen**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Philipp Bratfisch.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Job30:15-26&38:1; 2Kor.5:14-21; Marc.4:35-41
Collecte: Diaconaat.
Kindernevendienst: Jelske (12-min.).

Juli 2018

- 01 6^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: Jes.3:25-4:6; 2Kor.8:9-15; Marc.5:22-43.
Collecte: Univ. Fac.Prot. Godgeleerdheid Brussel.
Kindernevendienst: /

- 08 7^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Adri Leemput.
Organist: Henk Corporaal.
Teksten: Ez.2:1-7; 2Kor.12:1-10; Marc.6:1-6.
Collecte: Kirinda (partnerschap)
Kindernevendienst: /
- 15 8^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Philipp Bratfisch.
Organist: Chris Klein.
Teksten: Jes.52:1-6; Ef.1:1-14; Marc.6:6b-13.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).
Kindernevendienst: /
- 22 9^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marleen Jannis.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Jer.23:1-6; Ef.2:11-22; Marc.6:30-44.
Collecte: Protestants Sociale Centra Antwerpen/Brussel.
Kindernevendienst: /
- 29 10^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Ernst Veen.
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: Jes.63:7-14; Ef.3:14-21; Marc.6:45-52.
Collecte: Univ. Fac.Prot. Godgeleerdheid Brussel.
Kindernevendienst: /

Augustus 2018

- 05 11^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal**
Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Philipp Bratfisch.
Organist: Henk Corporaal.
Teksten: Deut.10:12-21; Ef.4:17-25; Marc.7:1-23.
Collecte: Ruanda (zusterkerk VPKB).
Kindernevendienst: /
- 12 12^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Marleen Jannis.
Organist: Chris Klein.
Teksten: 2Kon.4:8-18; Ef.4:30-5:2; Marc.7:24-30.
Collecte: Gebouwen (kerk en pastorie).
Kindernevendienst: /
- 19 14^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Frank Marivoet.
Ouderling: Adri Leemput.
Organist: Joop van der Horst.
Teksten: Jes.35:1-10; Ef.5:15-20; Marc.7:31-37.
Collecte: Diaconaat.
Kindernevendienst: /
- 26 14^e zondag na Pinksteren, groen.**
Voorganger: Frank Marivoet
Ouderling: Marjan Blok.
Organist: Edy Kühn.
Teksten: 2Kon.4:42-44; Ef.6:1-9; Marc.8:1-21.
Collecte: Protestants Sociale Centra Antwerpen/Brussel.
Kindernevendienst: /

September 2018

02 15^e zondag na Pinksteren, groen. Avondmaal.

Voorganger: Ernst Veen.

Ouderling: Marleen Jannis.

Organist: Henk Corporaal.

Teksten: Zach.8:4-8&20-23; Ef.6:10-20; Marc.8:22-26.

Collecte: Gevangenispastoraat.

Kindernevendienst: /

GEMEENTENIEUWS

Senioren groep

Al sinds de beginjaren van het nieuwe millennium heeft onze kerk een senioren groep (pakweg: 65-plussers) die regelmatig voor de gezelligheid een (donderdag)middag samenkomt. Het is immers niet goed 'dat de mens alleen zij' (Genesis 2: 18a). Soms wordt er dan weleens een gespreksthematje voorbereid, maar ook wordt dikwijls, jong van geest, "voor de vuist weg" gebabbeld. De eerstvolgende locaties en data van samenkomst zijn: 19 april bij Marjan Blok; 17 mei bij Martha De Keyser; 21 juni bij Gisela Hulsmans.

Huwelijk

Op vrijdagmiddag 20 april wordt in onze kerk het huwelijk tussen Peter van Helden en Line Coppens feestelijk bevestigd en ingezegend. Aanvang 14:00 uur. Alvast onze hartelijke felicitaties aan het bruidspaar!

Gesprekskring

In de lopende gesprekskring lezen en bespreken we het boek 'De terugkeer van de verloren Vader' van Prof. dr. F.O.

van Gennep (1926-1990). Van 1979-1990 was hij hoogleraar theologie te Leiden). Hoofdthema van het boek is de vraag of en hoe de mens, vanuit het bijbels idioom, kan spreken over de vraag naar Gods "almacht".

Op de achterflap van het boek staat o.a. te lezen: "Wat is er mis met onze theologie, met ons streven naar eenheid, met ons denken over vaderschap en macht? Spreekt de bijbel niet op een heel andere wijze over God en zijn eigenaardige macht dan wij tot nu toe in ons christelijke spreken en handelen naar buiten hebben laten blijken?"

"In alle eeuwen van haar bestaan heeft de kerk met de kwestie van Gods 'almacht' geworsteld. De gedeeltelijke antwoorden, dat een mens God niet kan doorgronden (Jes.55,8); dat God ons eenmaal alles zal openbaren (1Kor.13,12); (...) konden niet voorkomen dat met de erkenning van Gods almacht de mens voor een onoverkomelijk probleem werd gesteld. (...) Het blijkt dat de belijdenis van Gods almacht zich diep in de christelijke geloofsvoorstelling heeft genesteld en dat het tegelijkertijd voor miljoenen mensen de reden was om zich van God af te wenden."

In dat boek betoogt van Gennep dat het "vader/moederschap" van God in de Verlichting verdween in het streven en verlangen naar vrijheid. In de 19e eeuw ziet hij een tyranniek vaderschap terugkomen in de ideologieën (in nationalisme en fundamentalisme). In onze eeuw van secularisatie is dat vader - moederschap en de geborgenheid volgens hem verdwenen. Geborgenheid kan, aldus van Gennep, alleen teruggevonden worden "daar waar Gods machteloze nabijheid in het lijden verstaan wordt als roep tot verantwoordelijkheid."

De gesprekskring staat open voor iedereen, zowel binnen- als buitenkerkelijken. Locatie: Ontmoetingszaal van de Maria-kapel, Matadilaan (6) te 3001 Heverlee. Telkens van 20u tot 22u. Na het Paasverlof komt de gespreksring nog drie keer samen op de maandagavonden 16 april, 23 april en 30 april.

Jaarlijkse gemeentevergadering

Op zondag 29 april wordt, na de kerkdienst, onze jaarlijkse gemeentevergadering gehouden. De agenda is als volgt:

1. Welkom en opening.
2. Goedkeuring van de agenda.
3. Mededelingen.
4. Inhoudelijk jaarverslag 2017.
5. Financiën.
6. Kerkenraadsraadsverkiezingen.
7. Rondvraag.
8. Sluiting.

Kerkenraadsverkiezingen

De ritmiek van de KR-mandaten is als volgt: Philipp Bratfisch, Henk Corporaal en Marleen Jannis werden op zondag 4 mei 2014 (her)verkozen als lid van de kerkenraad. Hun mandaat behoort tot de *grote helft* van de raad en eindigt in april 2018. Adri Leemput die herverkozen werd in april 2016 verhuist binnenkort naar Amerika waardoor zijn mandaat, dat nog loopt tot 2020, beschikbaar komt. Henk Corporaal en Marleen Jannis stellen zich herverkiesbaar. Philipp Bratfisch houdt een hernieuwde kandidaatstelling nog in beraad.

Verhuizen naar Amerika

Danielle Peterse is onlangs van Leuven naar Boston in de VS verhuisd waar zij gaat wonen en werken. Haar man Adri Leemput zal haar binnen korte termijn volgen. Adri en Daniëlle

leerden elkaar kennen in onze kerk en zijn op 17 april 2015 in het huwelijksbootje gestapt. Daniëlle heeft zich binnen de VPKB zeer ingezet voor de jeugddienst ProJOP, in 't bijzonder voor de begeleiding van de jaarlijkse kompaskampen. Adri is sinds 22 april 2012 lid van onze kerkenraad. Wij zullen hen missen en danken hen beiden zeer voor hun kerkelijke vrijwilligerswerk en engagement en last but not least wensen we hen veel levensgeluk en zegen!

Open Kerkendagen

Op zaterdag 2 en zondag 3 juni doet onze kerk weer mee aan de nationale “Open Kerkendagen.” Er zullen opnieuw feestelijke muzikale voorstellingen worden gegeven door meerdere muzikanten, organisten, cellisten, saxofonisten, fluitisten, violisten... En ook is er weer een tentoonstelling van oude en nieuwe Bijbels en historische informatie over de Reformatie, de Protestanten in Leuven en over de geschiedenis van de Mariakapel.

Gemeente-uitstap

Onze jaarlijkse gemeente-uitstap bestaat dit keer uit een combinatie van een museumbezoek en een “protestantse wandeling” te Brussel (zie beschrijving door Yves De Baets elders in deze Kerkbrief). Dat alles zal plaatsvinden op zondag 17 juni. Er zal nog overlegd worden of wij per auto en/of per trein reizen. We vertrekken dan rond 10:00 uur vanuit Leuven naar het Modern Museum, Regentschapsstraat 3 te 1000 Brussel (op loopafstand van het Centraal Station). Dat museum, de naam zegt het al, herbergt een collectie van moderne kunst uit het einde van de 18^e eeuw tot heden (David, Panamarenko, Alechinsky, Bacon, Dali, Fabre...).

Onder het dak van het modern Museum werden bovendien twee nieuwe ruimtes geopend: het Magritte en het Fin-de-

Siècle Museum. Na het museumbezoek volgt een lichte doch verkwikkende lunchpauze en aansluitend daaraan ondernemen we onder leiding van Yves De Baets een Protestantse Wandeling die start bij het Brusselse Centraal Station. De tijdsduur van de wandeling is, zonder bezichtigingen, ongeveer 1.30 uur.

Programma gemeente-uitstap (17/06/2018)

10:00 uur. Vertrek vanuit Leuven.

11:00 -12:30 Bezoek aan het Modern Museum.

12:30 -13:30 Lunchpauze.

13:30 Start Protestantse wandeling. Er zijn daarin nog twee rustpauzes ingelast voor toiletbezoek en een drankje. Als afsluiting van de wandeling bezoeken we de protestantse “Koninklijke Kapel” (Museumkerk). Vandaaruit vertrekken we weer (hetzij per auto, hetzij per trein) naar Leuven. Dat zal naar schatting tussen 17:00 en 18:00 uur zijn.

Bezoek zangkoor

In de kerkdienst van zondag 24 juni zal de samenzang in onze gemeente feestelijk begeleid worden door het zangkoor van de VPKB-Graanmarkt uit Brussel dat die dag bij ons op bezoek komt. De leiding en coördinatie daarvan is in handen van Joop van der Horst.

Te Deum

Op de nationale feestdag, zaterdag 21 juli, vindt er in de St. Pieterskerk te Leuven weer een oecumenische Te Deumviering plaats. De viering wordt traditiegetrouw geleid door katholieken (deken Dirk De Gendt), protestanten (ds. E. Veen) en dit jaar mogelijk ook nog door vertegenwoordigers van andere religies. Aanvang: 10:50. Iedereen van harte welkom.

Vakantie

Van 02/04/18 t/m 15/04/18 is dominee Ernst Veen met zijn gezin op paasvakantie. Voor kerkelijke of pastorale hulpverlening kunt u zich wenden tot het synodebureau van de VPKB die u in contact kan brengen met andere protestantse kerken/predikanten uit de regio: VPKB-Synodebureau, Brogniezstraat 44, 1070 Brussel, tel. 02-511.44.71. Op de website van de VPKB kunt u ook zelf naar andere kerken en predikanten zoeken, zie: <http://www.vpkb.be>

EV

INGEZONDEN

Protestantse wandeling te Brussel

U zult ontdekken hoezeer de bruisende stad Brussel verbonden was met het protestantisme, ten tijde van Willem van Oranje. Ook zult u de Grote Markt voortaan met andere ogen bezien.

De tijdsduur van de wandeling is, zonder bezichtigingen en zonder de voorziene pauze in een horecazaak, ongeveer 1:30 uur.

De wandeling is een initiatief van drie Nederlandstalige Brusselse VPKB-kerken aangevuld door Yves met enkele interessante weetjes, vooral voor Nederlanders.

Beschrijving van de wandeling

We vertrekken bij de hoofduitgang van het Centraal Station. We gaan even op het Spanjeplein en wandelen verder tot aan het kruispunt van de Bergstraat en de Arenbergstraat waar des tijds het armoedig hotelletje “Au Prince Belge” stond. Daar is het waar Edward Douwes Dekker (Multatuli) in 1859 op een zolderkamertje logeerde en er zijn meesterwerk *Max Havelaar* schreef. Rechts zien we de imposante Sint-Michiels en Sint-Goedelekathedraal. Tijdens de Calvinistische Republiek van

1577 tot 1585 werden de kerkgebouwen van de stad met inbegrip van de kathedraal gebruikt voor de protestantse eredienst. Er werd in het Nederlands gepredikt. De Franstalige protestantse Brusselaars hielden eerst hun erediensten in de Nassaukapel (waarvan we de resten tijdens de wandeling zullen zien).

We gaan de Sint-Hubertusgalerij binnen langs de achterzijde van de Koningsgalerij. Dat galerijencomplex (Koningsgalerij, Koninginnegalerij, Prinsengalerij) uit 1864 is het oudste van Europa en werd gebouwd door de Nederlandse architect **Jan Pieter Cluysenaer** (° Kampen 1811 - + Brussel 1880). Bij het verlaten van de Koninginnegalerij zien we links de Magdalenakerk die tijdens de Calvinistische Republiek ook gebruikt werd voor de Franstalige protestantse eredienst.

We draaien naar rechts en steken de Grasmarkt over en nemen de Heuvelstraat die uitmondt op de Grote Markt, de mooiste Grote Markt en de 13^{de} mooiste plek ter wereld. U krijgt een korte toelichting over de oorlog tegen Frankrijk, over het bombardement van Brussel op 13, 14 en 15 augustus 1695 en de rol in het geheel van de beroemde Nederlandse vestingbouwer **Menno van Coehoorn**. Dit plein, weliswaar vóór de wederopbouw, valt de "droevige eer" te beurt de plaats te zijn geweest waar de eerste martelaren van de Hervorming vielen en de twee bekendste slachtoffers van de Raad van Beroerte onthoofd werden. Op 1 juli 1523 worden twee ordegenoten van Luther, de Augustijner monniken **Hendrik Voes** en **Johannes van Esschen**, afkomstig uit het klooster in Antwerpen, levend verbrand. Eén van hen riep voor hij stierf uit : *Ik zie rozen die uitgestrooid worden*. Men beweert dat Luther om die reden de roos als kenteken aannam. Bij die gelegenheid schreef Luther zijn "Erste Lied" : *Ein neues Lied wir heben an*. Te beluisteren

op:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=368&v=l45pIMzaEfk of op :

<https://www.luther2017.be/ein-neues-lied-wir-heben-an/>

Vijftig jaar lang zullen op die plaats protestanten de dood vinden, vooral tijdens de bloedige periode onder de hertog van Alva met zijn Raad van Beroerte. Op 5 juni 1568 werden Lamoraal, graaf van Egmond en Philips de Montmorency, graaf van Hoorne onthoofd.

We gaan nu door de grote poort van het stadhuis en komen via de binnenplaats er aan de achterkant uit, daar bevinden we ons in de Vruuntstraat. In het Middelnederlands betekent *vroonte* of *vrunte* : stedelijke gevangenis. De Spaanse bezetters verwarden het woord *vrunt* met *vriend* of *amigo*. In het Frans heet deze straat "rue de l'Amigo" en de Brusselaars gebruiken het woord *amigo* als ze de gevangenis bedoelen. Vele Hervormden werden er opgesloten voordat ze berecht werden, zoals **Joos van Uusberghen**, een pelsmaker die in 1545 op de Grote Markt onthoofd werd **Gillis Tielmans** die levend verbrand werd. Anderen werden gewurgd in de ondergrondse kerkers. Maar weinigen werden vrijgelaten. Een beroemde gevangene was **Francesco de Enzinas** (Burgos 1520 – Straatsburg 1552) vertaler van het Nieuwe Testament in het Spaans (die hij opdroeg aan Keizer Karel). In februari 1545 ontsnapte hij uit de Vrunte, vluchtte naar Wittenberg en schreef op aanraden van Melanchton zijn avonturen in Brussel neer in zijn *Mémoires : De statu Belgico et Religione Hispanica*.

We verlaten de Vruuntstraat langs links en nemen de Stoofstraat tot we aan het kruispunt met de Lombardstraat komen. Op nummer 29-31 van de Lombardstraat bevond zich vroeger de

bank van Chrétien-Guillaume Rahlenbeck, van 1807 tot 1849 ouderling van de protestantse "Eglise du Musée". In een zaal van deze bank vond op 22 en 23 april 1839 de constituerende vergadering plaats van de "Synode van de Bond van Protestants-Evangelische Kerken van het Koninkrijk België". Op 18 mei 1839 werd deze kerkenbond bij Koninklijk Besluit erkend.

Wij volgen de Stoofstraat tot aan Manneke-Pis. Daar nemen we links de Eikstraat tot het Oud Korenhuis. Daar nemen we de Dinantstraat, slaan even rechts af in de Villersstraat waar zich het grootste deel van de overblijfselen van de eerste stadsmuur uit de 11^{de} – 12^{de} eeuw bevinden. We wandelen verder in de Dinantstraat tot de Cellebroersstraat nr 55 waar zich het oude kunstenaarscafé *Het Goudblommeke in Papier* bevindt. Daar kunnen wij even uitrusten, iets drinken en genieten van een korte voorstelling van deze beroemde plek bekend door zijn vele vroegere klanten: Hugo Claus, Simon Vinkenoog, Karel Appel, Corneille, René Magritte, Wout Hoeboer, Hergé,...

We verlaten het Goudblommeke in Papier naar rechts, steken de Keizerslaan over en gaan tot aan een overblijfsel van de Steenpoort die lange tijd de rol van gevangenis vervulde. De "derde" martelaar van de Hervorming, Prior **Lambert Thoren** van de Antwerpse Augustijnen, zat er opgesloten. Hij ontsnapte aan de brandstapel van 1 juli 1523 en bleef levenslang opgesloten in de gevangenis. Op 19 januari 1524 schreef Maarten Luther hem een brief met nieuws over de broeders, die in Duitsland een veilig onderkomen hadden gevonden. Hij stierf in de gevangenis, waarschijnlijk door vergiftiging, en werd op 15 september 1528 onder de galg op de Hotsenberg (nu Hoogtepunt Honderd te Vorst) begraven.

Rechts van de Steenpoort nemen we de Rollebeekstraat en nu komen we aan op de Grote Zavel. Tijdens de XVIe eeuw werd de doodstraf niet alleen maar voltrokken op de Grote Markt. Soms vonden executies plaats buiten de stadsmuren of op andere pleinen zoals de Treurenberg of de plaats waar nu het Justitiepaleis staat. Op het plein van de Grote Zavel, dat toen de Paardenmarkt heette, werden op 1 juni 1568 negentien adellijke personen onthoofd, die het verzoek van het Eedverbond hadden ondertekend. De volgende dag ondergingen de baljuw van Edingen en de Calvinistische predikant **Cornelis Nij** een zelfde lot.

Wij gaan nu langs de kerk van de Grote Zavel, steken de Regentschapsstraat over en komen dan in het park van de Kleine Zavel. In 1879 werd het standbeeld van de graven van *Egmond* en van *Hoorne* overgebracht van de Grote Markt naar de Kleine Zavel. Enkele jaren later kregen ze het gezelschap van tien andere beelden, die belangrijke figuren uit de XVIe eeuw voorstellen. Onder hen bevinden zich de volgende Protestanten: *Willem van Nassau*, bijgenaamd de Zwijger, bezieler van het verzet tegen de onderdrukkers; *Hendrik Brederode*, de "Grote Geus", één van de initiatiefnemers tot het Eedverbond der Edelen; de plantkundige en arts *Rembertus Dodonaeus*; de aardrijkskundige *Gerard Mercator*, wiens naam verbonden is aan een projectiemethode die gebruikt wordt bij het vervaardigen van scheepvaartkaarten; de kunstschilder *Bernard van Orley*, die reeds in 1527 wegens heresie veroordeeld werd; de uitgever van de eerste atlas, *Abraham Ortelius*, die behoorde tot een geheim genootschap dat bekend stond als "Het Huis der Liefde"; en tenslotte *Philips van Marnix van Sint-Aldegonde*, krijgsman en dichter, theoloog, pedagoog, polemist en auteur van de tekst van het Wilhelmus.

Achter het park bevindt zich de Karmelietenstraat. Daar vinden we het Egmontpaleis dat in de XVIIIe eeuw door de prins van Arenberg gebouwd werd op de plaats waar Lamoraal, graaf van Egmond, een herenhuis in renaissancestijl liet optrekken. Links van het Egmontpaleis bevindt zich de Prins Albertkazerne waar vroeger het huis Culemborg stond. Daar klonk voor het eerst de strijdkreet van de Protestanten "Leve de Geus". In dit gebouw werd door een dozijn edelen, nadat dominee Franciscus Junius een gebed uitgesproken had, het beroemde verzoekschrift opgesteld en later door bijna duizend mensen ondertekend. Bij het overhandigen van het smeekschrift op 5 april 1566 door 200 edelen onder leiding van Hendrik van Brederode, zou één der raadgevers aan de regentes Margaretha van Parma hebben gezegd (in het Frans): "*Ne craignez rien, Madame, ce ne sont que des **gueux***" waarbij het oude Franse woord "gueux" de betekenis heeft van "bedelaar" of "te minachten persoon". "Weest u niet bevreesd, Mevrouw, het zijn maar **geuzen**". Op 8 april (en niet op 6 zoals ten onrechte op de gedenkplaat staat) vond een groot banket plaats. Tijdens deze maaltijd citeerde Hendrik Brederode de beledigende woorden waarna hij zich een bedeltas om de hals hing. Toen dronk hij uit een houten nap en riep uit: "Ik heb op de gezondheid van de Geuzen gedronken! Leve de Geus !" Op een gedenkplaat die nogal hoog op de kazernemuur is aangebracht (links van de derde poort) vinden we de volgende tekst: "*Hier stond in de XVIe eeuw het huis Culemborg waar den 6den april 1566 de Geuzen een gastmaal hielden. De Bloedraad deed het in 1568 tot de grond afbreken om de verdedigers der gewetensvrijheid te schandvlekken. Om hun gedachtenis te vereren heeft de gemeenteraad besloten deze gedenksteen te plaatsen, 1884*". Op deze plaat bevindt zich ook het teken van de Geuzen: de halve maan, de nap en bedelzak, alsook de verenigde handen. Ook vindt men er drie van hun lijfspreuken: *Liever Turx dan Pausch, Jusques à porter*

la besace, Libertas Vita Carior (de Vrijheid dierbaarder dan het leven). Op 28 mei 1568 liet de hertog van Alva het huis Culemborg tot de grond afbreken en de plaats met zout bestrooien. Daarna liet hij er een zuil oprichten met de volgende inscriptie: "*Onder de regering van Philips II, de zeer katholieke koning van Spanje, liet don Ferdinand Alvarez de Toledo, hertog van Alva, landvoogd der Nederlanden, het huis dat op deze plaats stond tot de grond afbreken, omdat er werd samengezworen tegen de Rooms-katholieke Kerk en Zijne Majesteit, in het jaar 1568*".

We lopen nu verder de Karmelietenstraat uit, slaan links af en gaan de Naamsestraat naar beneden, we steken het Koningsplein over, langs de Hofberg komen we aan de Coudenberg en gaan voorbij aan de plaats waar het geboortehuis van Marnix van Sint-Aldegonde stond. In de linkerhoek vinden we een trap en die brengt ons voor de **Koninklijke Kapel** of "Temple du Musée". In 1804 stelde keizer Napoleon de hofkapel ter beschikking van de Protestanten.

We keren nu op onze stappen terug en dalen de trappen af, die van de Koudenberg naar de Kunstberg leiden. We kijken links naar de gevel van de Koninklijke Bibliotheek waar onder de gewelven de bewaarde gevel van de **Nassaukapel** zien. In 1544 kwam het Nassaupaleis door erfenis in het bezit van Willem de Zwijger die de kapel ter beschikking stelde van de Franstalige protestanten.

Als we nu verder lopen en de trappen afdalen zien we aan de rechterhand het Centraal Station, ons vertrekpunt.

Bron : e.m. Braekman. (uit "Le Lien", juli-augustus 1979 – vertaling). Bewerkt en aangevuld door Yves De Baets.

Meditatie

Een naam die nooit meer uitgewist zal worden

Geen enkele van de evangelisten geeft een beschrijving van Jezus' opstanding uit de dood. Wel schrijven ze allemaal over een leeg graf. Het graf is leeg en daar heeft God de hand in, zo horen wij van hen. Maar hoe dat nu precies zit wordt ons niet verteld. De evangelisten beseffen dat zij over God niet anders kunnen spreken dan "bij benadering": met en op gepaste afstand. In omschrijvende beelden en gelijkenissen. Dat hadden ze overigens ook van Jezus zelf begrepen van wie in het Mattheüsevangelie te lezen is dat Hij niet anders tot zijn volgelingen sprak dan in gelijkenissen.

"Wie daar geen genoeg mee neemt", schrijft de Nederlandse theoloog F.O. van Gennep (1926-1990), "en de geheimen van God wil ontraadselen, overschrijdt de grenzen die aan het menselijke bestaan zijn gesteld." (Uit: *De terugkeer van de verloren vader*, p.363).

Zoals gezegd: de evangelisten schrijven over een leeg graf. Echter niet als gebeurtenis waarbij zij concreet op de eerste rij stonden, maar als beeld en gelijkenis dat voor de God waarop ook Jezus vertrouwde, de dood het laatste niet is. Vanuit hun vertrouwen dat de mens, zoals de schrijver Vladimir Nabakov ooit schreef, geen "korte lichtflits is tussen twee eeuwigheden van duisternis" maar een kind van God.

Of zoals F.O van Gennep schrijft in zijn bovengenoemde boek "De terugkeer van de verloren Vader": Op de paasmorgen wordt het de discipelen en ons duidelijk, dat Jezus' dood wel het einde is van zijn aardse leven, maar niet van zijn bestaan

als Zoon van de Vader.

Dat geloofsvertrouwen wordt ook verkondigd door Johannes. Onder de evangelisten de kampioen van de beeldtaal. Hij beschrijft dat Maria van Magdala wenend een leeg graf aantrof in de tuin van Arimathea en vervolgens een man ziet staan.

Die man in die tuin ziet Maria staan en vraagt:

“Waarom huil je? Wie zoek je?” Maria dacht dat het de tuinman was en antwoordde:

“Als u hem hebt weggehaald, vertel me dan waar u hem hebt neergelegd, dan kan ik hem meenemen.”

En dan spreekt die man opnieuw en noemt haar naam:

“Maria”

Welnu, iemand bij de naam noemen is in de Bijbel niet zonder betekenis. We horen het bv. ook in het boek Jesaja, waarin geschreven staat dat God zegt: “Ik heb je bij je naam geroepen. Jij bent van mij.”

Bij je naam geroepen worden betekent in de Bijbel dat je, zoals dat heet “een kind van God” bent. Dat je bij God niet naamloos bent, onbeduidend, maar eens voorgoed je naam draagt. Dat je bij God een naam hebt die nooit meer uitgewist zal worden. Dat je zelfs door de dood niet uit Gods handen valt.

Of, om het te zeggen met een gedicht van Ad den Besten: lied 920 uit het Nieuwe Liedboek:

*Gij hebt, o God,
dit broze bestaan gewild,
hebt boven 't nameloze mij uitgetild,*

*laat mij dan dankbaar leven de volle tijd,
geborgen in de bevende zekerheid,*

*dat ik niet uit dit smal en onvast bestand
van mijn bestaan zal vallen dan in uw hand.*

Ernst Veen.

Woorden van de kerk

Scheurmakers

Af en toe hoor ik iemand zeggen: "Eén protestant is een richting; twee protestanten is een kerk; drie protestanten is een scheuring".

Het is een gangbare mening, zowel binnen als buiten protestantse kring. Protestanten zijn volgens deze gedachte eigenwijze dwarsliggers, ruziemakers, dissenters, scheurmakers. En ze zijn dat alles in significant sterkere mate dan bijvoorbeeld katholieken, hindoes of moslims.

Over de hindoes en de moslims weet ik niet veel. Maar wat onze katholieke vrienden betreft twijfel ik aan de juistheid van dit standpunt. Dat komt door mijn middelbare school.

Op mijn middelbare school werd het vak godsdienstonderwijs ernstig opgevat. Het vierde jaar was er gewijd aan de

kerkgeschiedenis. We gebruikten daarbij het handboek van F. Bloemhof, *Eenvoudig leerboek der kerkgeschiedenis*. Van het woord *leerboek* had onze docent een hoge opvatting: uit een leerboek diende geleerd te worden. Bij ons dus niks geen discussies over identiteitsproblemen, lesbiennes, pesten of Palestijnen. Nee, wij verdiepten ons in de standpunten van het Concilie van Chalcedon of de verwerpelijke ideeën van Marcion van Sinope.

Ik heb daar destijds te weinig aandacht voor gehad. Als ik nu het boek van Bloemhof weer opsla, vind ik het veel interessanter. Ik heb nu trouwens ook het boek van Berkhof: *Geschiedenis der kerk*. Dat is een beetje uitgebreider. Je ziet meteen dat Bloemhof, ik wil niet zeggen Berkhof overgeschreven heeft, maar toch minstens zijn Berkhof voor zich op tafel liggen had.

Maar wat me het meeste opvalt, dat is de lange lange reeks eigenwijze dwarsliggers, ruziemakers, dissenters, kettters en scheurmakers in de geschiedenis der kerk. Ik bedoel: lang voordat de eerste protestant was uitgevonden.

De kerk heeft vanaf het allereerste begin niet anders gekend. Wat anders te denken van gnostici, Marcion, het montanisme, Paulus van Samosata, Sabellius, de patripassiani, de nestorianen, het arianisme, de theopaschieten, de flagellanten, de albigenzen die ook wel katharen genoemd worden, de Waldenzen, Cyrillus en het monophysitisme, de secte der Nicolaieten, het Joachimisme, de Apostelbroeders, de Pelagianen, John Wiclif, Savonarola, Johannes Hus en zijn Hussieten 't Is maar een greep uit al het heerlijks dat bij Berkhof en Bloemhof te vinden is. En de lijst stopt beslist niet na de 16de eeuw!

Er is dus bepaald enige hypocrisie voor nodig om protestanten voor typische scheurmakers te houden.

Overigens zegt mijn beperkte kennis van de islam met zijn soennieten en sjiïeten en nog een pak andere richtingen dat het daar niet echt anders is.

Voordat u nu gaat denken dat scheurmakerij misschien wel typisch voor alle religies is, moet u eerst even op zoek gaan naar een niet-religieuze organisatie die het drie- of achthonderd jaar heeft uitgehouden. Kent u een politieke partij, een bedrijf of zelfs maar een staatsvorm die het zo lang uitgehouden heeft? Ik begin eigenlijk te denken dat eigenwijze dwarsliggers, ruziemakers, dissenters en scheurmakers buiten de religies nog veel sterker vertegenwoordigd zijn dan daarbinnen.

Joop van der Horst



Routebeschrijving naar Mariakapel

Matadilaan 6, 3001 Heverlee



Met de auto: Op de ring van Leuven rijdt u naar de zuidoostkant daarvan: de **Parkpoort**. Bij de verkeerslichten van de Parkpoort verlaat u de stad via de **Geldenaaksebaan**. Dan neemt u de eerste straat rechts (bij een bushalte): **Paul Van Ostaijenlaan**. Daarna neemt u de eerste straat links (Zegelaan), dan weer de eerste links (Matadilaan). De kerk staat op het einde rechts: Matadilaan 6. Daar is ook parkeerplaats.

Te voet vanaf het station Leuven, via de Ring tot aan Parkpoort, dan linksaf via de Geldenaakse baan naar Paul Van Ostaijenlaan (zie boven): 2 km of 30 minuten.

Met het openbaar vervoer vanaf het station Leuven op zondag:

Bus 4, richting Haasrode-Brabantthal of **Bus 5**, richting Vaalbeek tot de halte Paul Van Ostaijenlaan. In beide gevallen, nog 370m wandelen (zie boven).

Bus 616, richting Zaventem tot de halte Parkpoort. Dan nog 555m wandelen: bij de Parkpoort oversteken, via de Geldenaaksebaan naar de halte Paul Van Ostaijenlaan (zie boven).

Verenigde Protestantse Kerk in België (VPKB) - Gemeente Leuven

Kerkdiensten	elke zondag om 10u
Kindernevendienst en –opvang	elke zondag tijdens de kerkdienst (niet in juli en augustus)
VPKB-Leuven	http://www.vpkleuven.be
Locatie Kerk	Mariakapel Matadilaan (6), Heverlee
Predikant	Ernst Veen L. Beosierlaan 89 – 3010 Leuven 016/22 98 83 ernst.veen@telenet.be
Samenstelling kerkenraad	Marjan Blok Philipp Bratfisch Henk Corpopraal Marleen Jannis Adri Leemput Ernst Veen
Samenstelling bestuursraad	Anton Gazenbeek Chris Klein Chris Lefebvre Freddy Verhoeven Maarten Wilbreninck Ernst Veen
Redactie Kerkbrief	Joop van der Horst Ernst Veen ernst.veen@telenet.be
Vrijwillige bijdragen	Belfius IBAN BE93 0680 7857 4067 BIC GKCCBEBB

De Kerkbrief verschijnt vier maal per jaar.

Bijdragen zijn steeds welkom en die kan u inleveren voor:

01/06 (zomernummer) 01/09 (herfstnummer)

01/12 (winternummer) 01/03 (lentennummer)

Plaat voorkant: Paastafereel in keramiek van Max van der Linden (1922-1999), aangebracht in de kapel Gosin, gelegen in de velden van Nodebais (bij Beauvechain / Bevekom) Foto EV.
